

Ключові показники на наступні 12 місяців¹. У III кварталі банки зберігали оптимізм: 8 кварталів поспіль вони очікують, що кредитування населення й бізнесу надалі зростатиме, а приплив фондування триватиме. На зростання корпоративних кредитів сподіваються 75% опитаних (баланс відповідей 35%²), а на збільшення кредитного портфелю домогосподарств – 68% (54%). Майже половина опитаних розраховує на підвищення якості корпоративних кредитів. 63% (48%) респондентів очікують приросту вкладів населення – це найвищі показники за весь час проведення опитування. 68% (42%) опитаних розраховують на приплив коштів бізнесу до банків.

Попит. У III кварталі попит корпорацій на кредити підвищився: 52% (23%) опитаних банків зафіксували це в усіх видах позик, насамперед короткострокових та гривневих. Драйвером збільшення попиту банки вбачають зростання потреб підприємств у коштах на поповнення оборотного капіталу, проведення реструктуризації боргів, а також на інвестиційні потреби.

Попит населення на кредити, за оцінками банків, також збільшився, але набагато слабше, ніж протягом останніх трьох кварталів. Майже третина банків повідомила про підвищення попиту на споживчі кредити. На відміну від попередніх двох кварталів, рушієм попиту було зростання споживчих настроїв, а не зменшення заощаджень чи можливостей взяти кредит в інших фінустановах. 21% опитаних банків зафіксували підвищення попиту на іпотеку. На думку респондентів, головний фактор – очікування підвищення цін на нерухомість.

Банки очікують, що в IV кварталі збільшуватиметься попит на корпоративні та споживчі кредити – баланси відповідей становили 18% та 14% відповідно. Найбільше зростання попиту бізнесу прогнозується на гривневі та короткострокові кредити (баланси відповідей – по 18%). Значного попиту на іпотеку респонденти не прогнозують.

У III кварталі банки оцінили рівень закредитованості бізнесу як високий. На значне боргове навантаження великих підприємств вказали 41% респондентів (19%). Опитані вважають боргове навантаження на МСП невисоким: баланс відповідей становив -11%. Рівень закредитованості населення респонденти оцінили як середній або низький (81% опитаних).

Умови кредитування. У III кварталі банки підвищили стандарти схвалення заявок на кредити бізнесу в цілому. Насамперед ідеться про кредити великим підприємствам та довгострокові позики. Причинами такого кроку названі погіршення ситуації з ліквідністю та негативні курсові очікування. Разом із цим окремі великі банки пом'якшили вимоги до заявок на кредити МСП, мотивуючи це зростанням конкуренції в сегменті. У IV кварталі банки планують незначно підвищити стандарти кредитування бізнесу, але пом'якшувати умови видачі кредитів МСП.

У III кварталі банки знизили рівень схвалення заявок на кредити бізнесу через підвищення відсоткових ставок.

У сегменті споживчого кредитування вперше за останні 12 місяців банки підвищили стандарти схвалення заявок. Респонденти-великі банки пояснили це ослабленням конкуренції з боку інших фінустанов (в тому числі банків). В іпотеці умови кредитування не змінилися – відповіли 95% опитаних. Банки очікують, що підвищення стандартів споживчого кредитування триватиме й у IV кварталі.

Попри підвищення вимог до позичальників у III кварталі рівень схвалення заявок на споживчі кредити зріс. Про це повідомили 15% респондентів (баланс відповідей 12%). Банки, насамперед великі, збільшили середній розмір споживчих кредитів та зменшили непроцентні платежі. В іпотечному сегменті рівень схвалення заявок не змінився.

Ризики. У III кварталі 2018 року банки вперше з IV кварталу 2013 року повідомили про зниження кредитного ризику: баланс відповідей становив -6%. Натомість зросли валютний та процентний ризики: баланси відповідей становили 22% та 18% відповідно. Меншою мірою зріс ризик ліквідності (15%). У IV кварталі банки очікують дальшого збільшення ризиків валютного, ліквідності та процентного та розраховують на зниження операційного та кредитного ризиків.

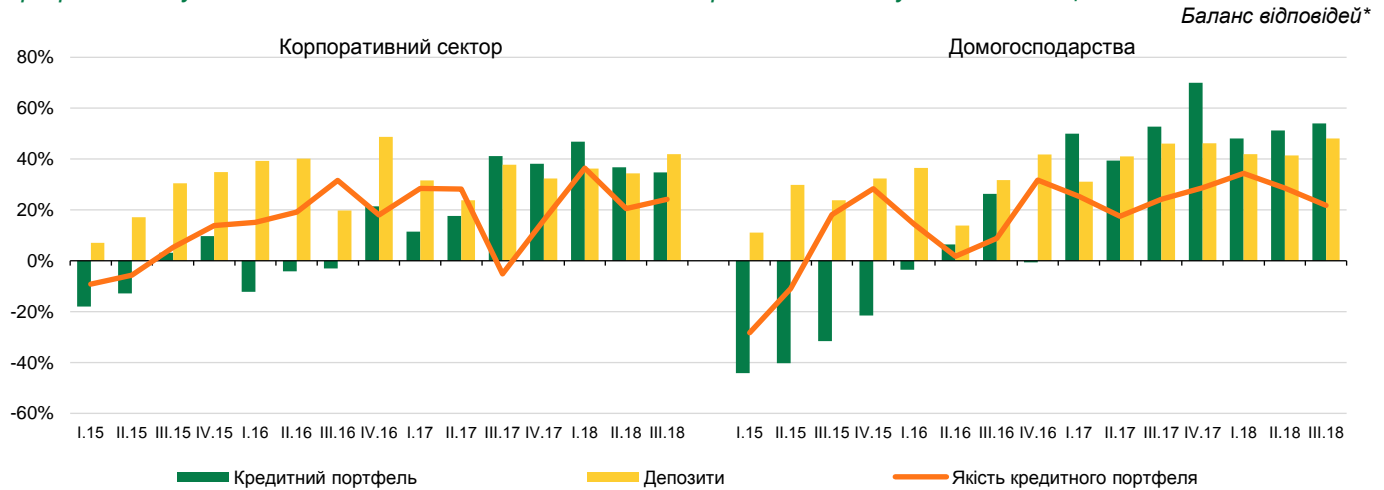
¹ Інформація про мету та методологію Опитування наведена на стор. 10.

² Тут і далі відповіді респондентів не зважені: 1 банк – 1 голос. У дужках наведено баланс відповідей (див. методику в додатку, стор. 6).

Очікування на наступні 12 місяців

У III кварталі 2018 року банки надалі очікували, що кредитування та фондування зростатимуть. Оптимізм у роздрібному кредитуванні триває з II кварталу 2016 року. З IV кварталу 2016 року респонденти очікують збільшення кредитування в корпоративному сегменті. У III кварталі поточного року частка таких банків становила 75%. Підвищення якості кредитного портфеля бізнесу очікують 46% опитаних, населення – 24% (в тому числі великі банки), баланси відповідей становили 24% та 22% відповідно. Банки також розраховують, що прискориться приплив депозитів населення та коштів бізнесу. Близько двох третин респондентів прогнозують приплив депозитів юридичних та фізичних осіб у наступні 12 місяців, баланси відповідей 42% та 48% (найвищі значення за історію спостережень) відповідно (графік 1).

Графік 1. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців

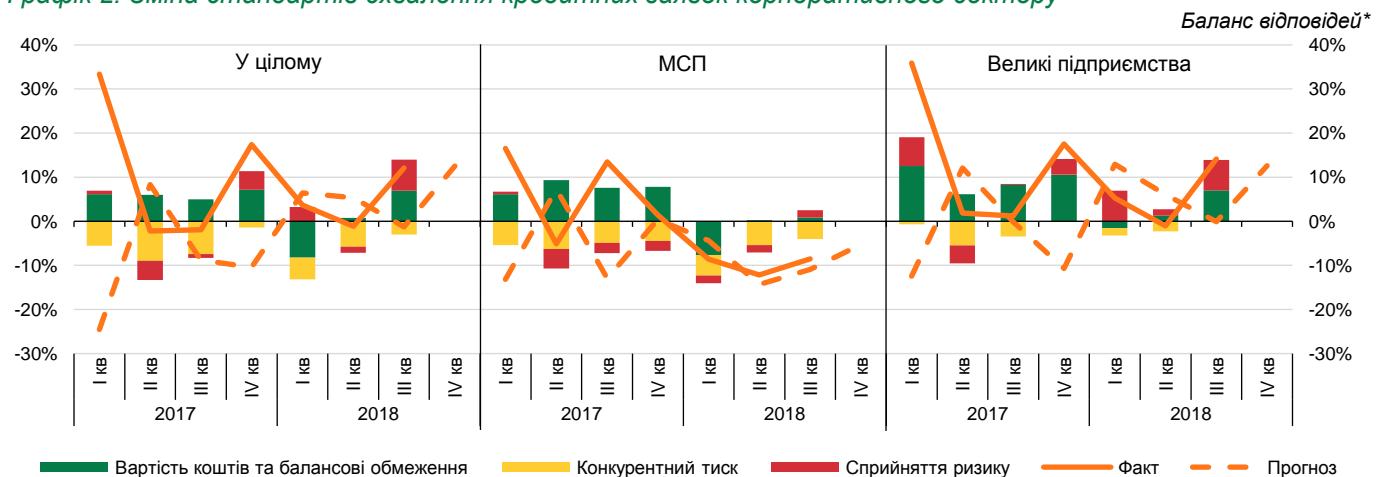
* Позитивний баланс відповідей свідчить про очікування зростання відповідного показника.

Кредитування корпоративного сектору

У III кварталі чверть опитаних банків несуттєво підвищила внутрішні вимоги до позичальників (стандарты кредитування) у корпоративному сегменті: баланс відповідей становив 12%, а для великих підприємств – 14%. Основні причини – зниження ліквідності та погіршення курсових очікувань банків, меншою мірою – підвищення ризику застави та погіршення очікувань економічного розвитку (два останні фактори стосуються великих підприємств).

Окремі великі банки пом'якшили стандарти кредитування МСП: баланс відповідей становив -9%. мотивом для цього респонденти назвали посилення конкуренції з іншими банками в цьому сегменті. (графік 2).

Графік 2. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

Лінії – фактичні та прогнозні значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

“Вартість коштів та балансові обмеження” – незважена середня факторів “капіталізація банку” та “ліквідна позиція банку”; “Конкурентний тиск” – незважена середня факторів “конкуренція з іншими банками” та “конкуренція з небанківськими установами”; “Сприйняття ризику” – незважена середня факторів “очікування загальної економічної активності”, “очікування розвитку галузі або окремого підприємства”, “інфляційні очікування”, “курсів очікування” та “ризик застави”.

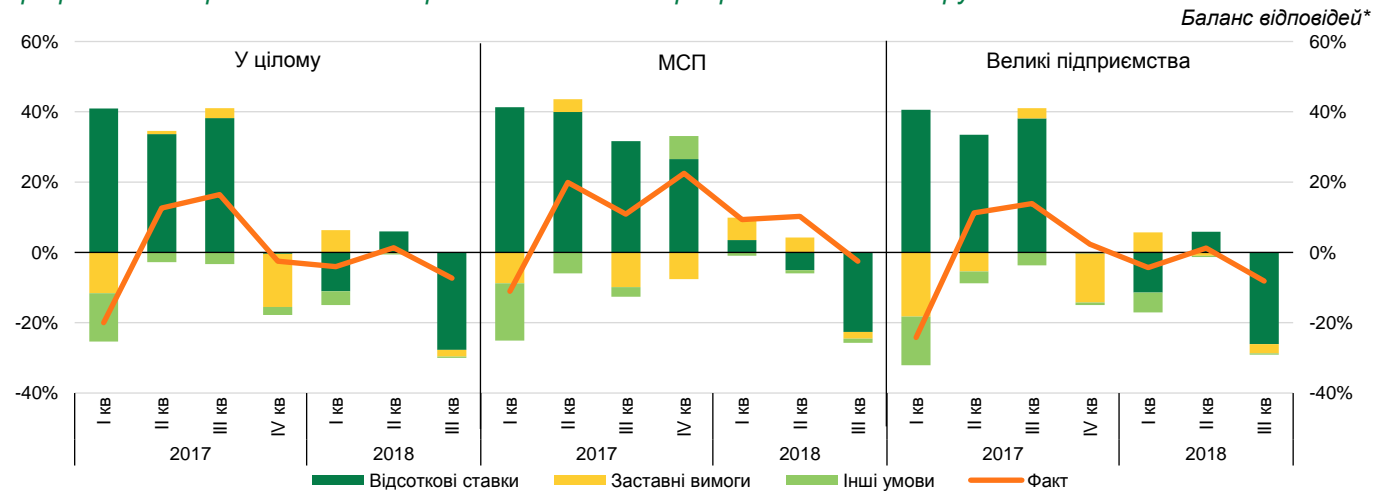
* Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

У III кварталі респонденти посилювали стандарти схвалення заявок на довгострокові, гривневі та валютні кредити, а для короткострокових позик стандарти не змінилися (детальні результати наведено в [розділі III](#) Додатка до звіту).

Банки вважають, що у IV кварталі стандарти кредитування бізнесу посилюватимуться. Близько чверті респондентів очікує підвищення стандартів для великих підприємств та довгострокового кредитування (баланс відповідей 13% та 16% відповідно). Окремі великі банки планують пом'якшувати умови кредитування МСП (баланс відповідей -5%).

У III кварталі частка схвалених кредитних заявок корпорацій незначно знизилася, баланс відповідей становив -7%. Великі банки переважно знижували рівень схвалення кредитних заявок для гривневих, коротко- та довгострокових кредитів (деталі в [розділі III](#) Додатка до звіту). 59% банків-респондентів вважають, що це було спричинене зростанням відсоткових ставок. Для кредитів МСП рівень схвалення заявок майже не змінився (графік 3).

Графік 3. Зміна рівня схвалення кредитних заявок корпоративного сектору

Лінія – фактичне значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

"Відсоткові ставки" – фактор "відсоткові ставки"; "Заставні вимоги" – фактор "заставні вимоги"; "Інші умови" – неважена середня факторів "зміни непроцентних платежів", "розмір кредиту або кредитної лінії", "обмеження, які накладаються кредитною угодою на позичальника" та "строк кредиту".

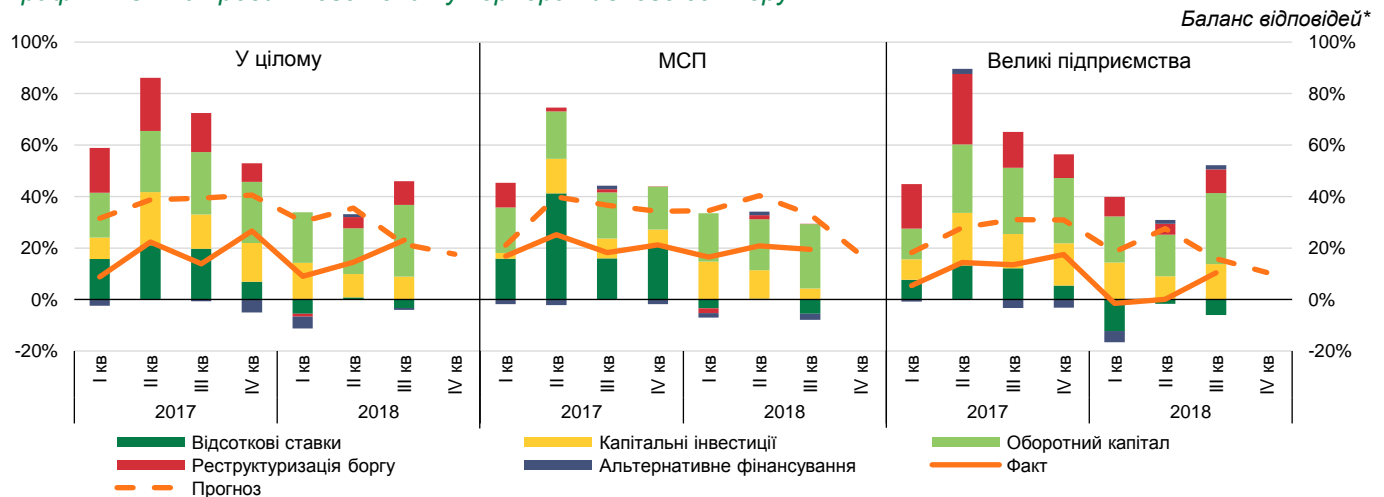
* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення кредитних заявок.

У III кварталі попит на корпоративні кредити зріс. Про це заявили 52% опитаних. Ідеться як про кредити МСП, так і про позики великим підприємствам (графік 4).

На думку банків, попит корпоративних клієнтів найбільше зростав на короткострокові гривневі кредити. Головними чинниками збільшення попиту опитані вважають потреби бізнесу в оборотному капіталі, коштах для інвестицій чи реструктуризації наявних боргів. Респонденти зазначили, що в їхніх корпоративних клієнтів, особливо великих, зменшилися можливості фінансування даних потреб за рахунок власних коштів ([розділ III](#) Додатка).

У IV кварталі банки очікують, що попит на всі види кредитів бізнесу надалі зростатиме. Найбільше – на гривневі кредити, короткострокові кредити (баланси відповідей – по 18%), кредити МСП (17%).

Графік 4. Зміна кредитного попиту корпоративного сектору

Лінії – фактичні та прогнозовані значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

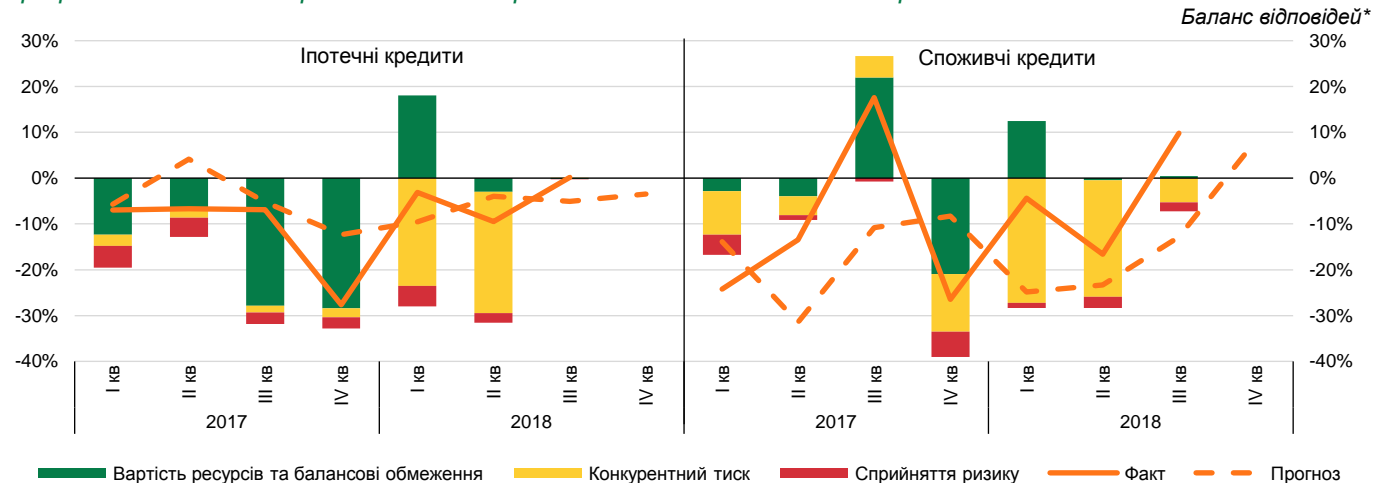
"Відсоткові ставки" – фактор "зміна відсоткових ставок"; "Капітальні інвестиції" – фактор "потреба в капітальних інвестиціях"; "Оборотний капітал" – фактор "потреба в оборотному капіталі"; "Реструктуризація боргу" – фактор "реструктуризація боргу"; "Альтернативне фінансування" – неважена середня факторів "внутрішнє фінансування", "кредити від інших банків" та "продаж активів".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.

Кредитування домогосподарств

У III кварталі окремі великі банки підвищили стандарти споживчого кредитування. Через це баланс відповідей набув додатного значення (10%) вперше за останні 12 місяців, хоча три чверті респондентів і залишили стандарти незмінними. Деякі банки, переважно невеликі, дещо підвищили стандарти кредитування населення через погіршення "сприйняття ризику", зокрема курсових очікувань та платоспроможності споживачів. В іпотечному сегменті про незмінність стандартів кредитування повідомили 95% банків-респондентів (графік 5).

Графік 5. Зміна стандартів схвалення кредитних заявок домогосподарств

Лінії – фактичні та прогнозовані значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

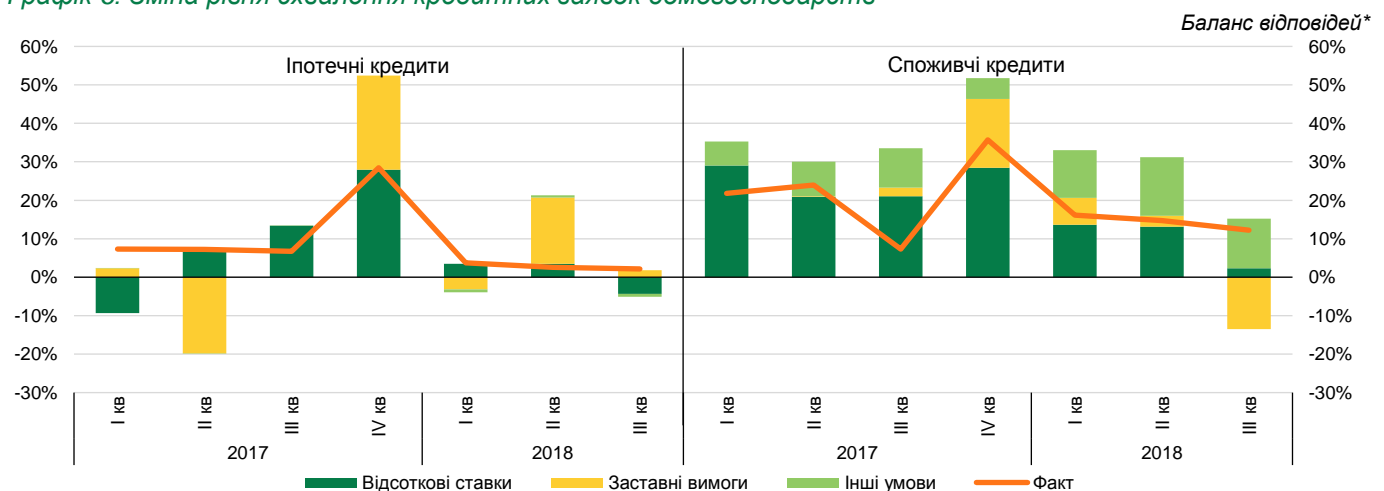
"Вартість ресурсів та балансові обмеження" – фактор "вартість ресурсів та балансові обмеження"; "Конкурентний тиск" – незважена середня факторів "конкуренція з іншими банками" та "конкуренція з небанківськими установами"; "Сприйняття ризику" (для іпотечних кредитів) – незважена середня факторів "очікування загальної економічної активності", "інфляційні очікування", "курсів очікування" та "очікування ринку нерухомості"; "Сприйняття ризику" (для споживчих кредитів) – незважена середня факторів "очікування загальної економічної активності", "інфляційні очікування", "курсів очікування", "очікування платоспроможності споживачів" та "ризик застави".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про посилення жорсткості стандартів схвалення кредитних заявок.

Опитані банківські установи очікують, що в IV кварталі вимоги до кредитних заявок незначно підвищаться у споживчому сегменті та переважно не зміняться в іпотечному (88% респондентів). Баланси відповідей становили 8% та -3% відповідно.

У III кварталі рівень схвалення заявок на споживчі кредити дещо збільшився (15% респондентів повідомило, що схвалювали більше заявок), на іпотеку – не змінився (92% респондентів). Баланси відповідей становили 12% та 2% відповідно. Банки, передусім великі, повідомили про збільшення середнього розміру виданих споживчих кредитів та зменшення невідсоткових платежів. В іпотечному сегменті кредитна політика банків не змінилася (графік 6).

Графік 6. Зміна рівня схвалення кредитних заявок домогосподарств

Лінія – фактичне значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

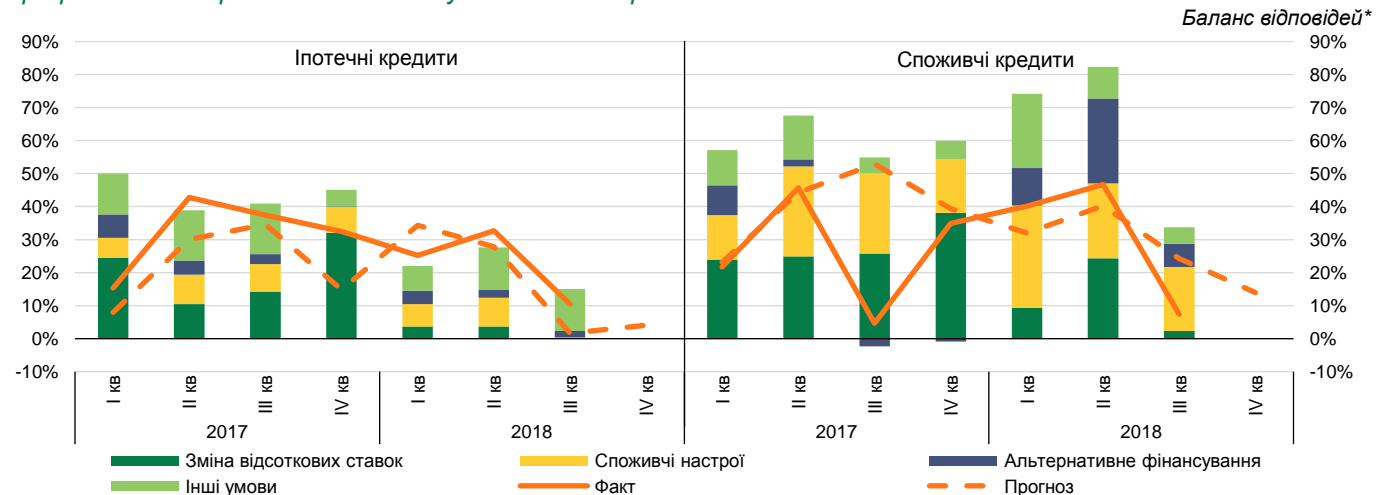
"Відсоткові ставки" – фактор "відсоткові ставки за кредитами"; "Заставні вимоги" – фактор "заставні вимоги"; "Інші умови" (для іпотечних кредитів) – незважена середня факторів "строк кредиту", "зміни непроцентних платежів" та "співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)"; "Інші умови" (для споживчих кредитів) – незважена середня факторів "строк кредиту", "зміни непроцентних платежів" та "розмір кредиту".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення рівня схвалення заявок.

Банки надалі фіксують збільшення попиту домогосподарств на кредити. Ця тенденція триває з III кварталу 2015 року в споживчому сегменті та з II кварталу 2016 року – в іпотечному. Але, на думку респондентів, у III кварталі цього року попит зростав повільніше, ніж у попередні 3 квартали. 31% опитаних заявили, що попит збільшився на споживчі кредити, а 21% – на іпотеку, баланс відповідей становив 7% та 10% відповідно. Найвагомішими факторами зростання попиту на споживчі кредити названі покращення споживчих настроїв та зростання витрат на товари тривалого вжитку. Натомість фактор можливостей фінансування витрат з альтернативних джерел не впливав на попит населення на кредити (баланс відповідей 2%). Тут тенденція змінилася, адже у двох попередніх кварталах головними рушіями попиту банки називали скорочення заощаджень домогосподарств та доступність кредитів від інших фінансових установ. Очікування зростання цін на нерухомість з боку домогосподарств визначили збільшення попиту на іпотечні кредити (графік 7 та розділ IV Додатка).

Банки розраховують, що у IV кварталі попит на споживчі та іпотечні кредити несуттєво збільшиться.

Графік 7. Зміна кредитного попиту домогосподарств

Лінії – фактичні та прогнозовані значення показника, стовпчики – вплив факторів на зміну показника.

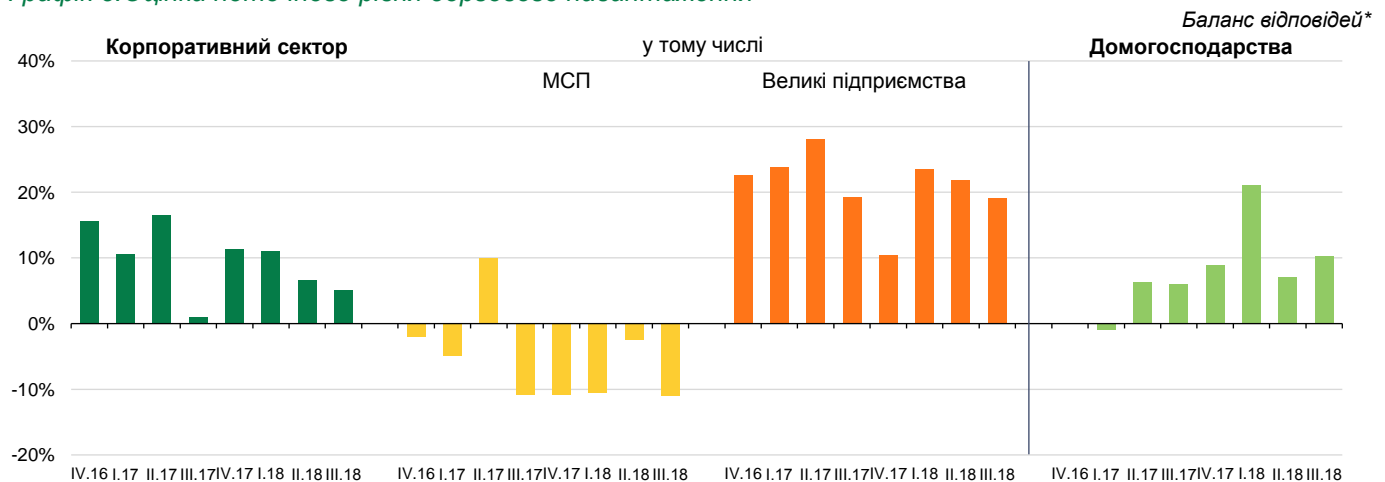
"Зміна відсоткових ставок" – фактор "зміна відсоткових ставок"; "Споживчі настрої" – фактор "споживчі настрої"; "Альтернативне фінансування" – незважена середня факторів "заощадження домогосподарств" та "кредити від інших банків"; "Інші умови" (для іпотечних кредитів) – фактор "перспективи розвитку ринку нерухомості"; "Інші умови" (для споживчих кредитів) – незважена середня факторів "витрати на товари тривалого вжитку" та "купівля іноземної валюти".

* Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення попиту.

Оцінка боргового навантаження

Питання про оцінку банками боргового навантаження їхніх клієнтів входять до Опитування з III кварталу 2016 року. У III кварталі 2018 року третина респондентів вважала боргове навантаження в корпоративному секторі високим. Частка банків, що вказали на високу закредитованість великих підприємств, становила 41% (баланс відповідей 19%). 81% опитаних визначали боргове навантаження на МСП низьким або середнім, баланс відповідей становив -11%. Лише 19% банків вважали боргове навантаження домогосподарств вищим від середнього (графік 8).

Графік 8. Оцінка поточного рівня боргового навантаження

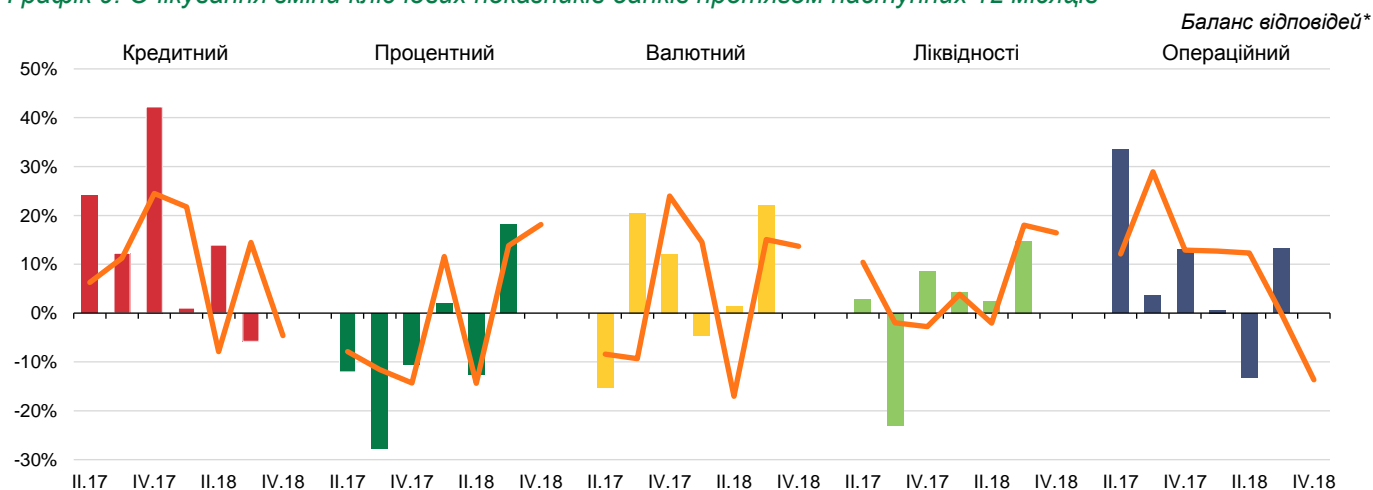
* Вище значення балансу відповідей відповідає вищій оцінці закредитованості. Позитивне значення свідчить про високий рівень закредитованості, від'ємне – про її низький рівень.

Оцінка ризиків

На думку опитаних, у III кварталі всі ризики, окрім кредитного, збільшилися. Завдяки великим банкам, баланс відповідей для кредитного ризику становив -6%. Найбільше зросли валютний і процентний ризики: баланси відповідей становили 22% та 18% відповідно. Про збільшення ризику ліквідності заявили 32% респондентів (баланс відповідей 15%). Окремі банки звітували про збільшення операційного ризику, але в цілому цей показник не змінився.

Банки очікують, що у IV кварталі ризики валютний, ліквідності та процентний збільшаться (баланс відповідей становив 18%, 16%, 13% відповідно). Натомість респонденти розраховують на зниження кредитного та операційного ризиків (графік 9).

Графік 9. Очікування зміни ключових показників банків протягом наступних 12 місяців

*Позитивний баланс відповідей свідчить про збільшення ризиків. Стовпчики – дані за квартал, лінія – очікування на наступний квартал.

Додаток: Результати опитування

Кожен банк-респондент в особі кредитного менеджера заповнював електронну анкету. Анкета містить три види запитань:

- відкриті запитання (без обмеження варіантів відповідей);
- запитання із запропонованими варіантами відповідей;
- запитання із запропонованими варіантами відповідей, упорядкованими за шкалою.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”. В опитуванні використано такі визначення:

- кредитні стандарти – це внутрішні нормативи та критерії, якими керується банк у своїй кредитній політиці;
- кредитні умови – це терміни та умови надання кредиту, узгоджені між банком та позичальником.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступних трьох місяців, тобто протягом наступного за звітним кварталом.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до 1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь “зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5. Кожну оцінку зважено на частку відповідного респондента в загальній вибірці залежно від його частки в активах або кредитному портфелі корпоративного сектору/домогосподарств цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень в діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (стандартів схвалення кредитних заявок/рівня схвалення кредитних заявок/попиту на кредитні продукти/ризиків тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом/у наступному кварталі. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Із результатами анкетування у форматі Excel можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за посиланням:

http://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Баланс відповідей, %

2013		2014			2015			2016			2017			2018		
IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.

I. Очікування на наступні 12 місяців: ключові показники

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники корпоративного сектору у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-18.0	-12.9	3.2	9.7	-12.2	-4.2	-3.0	21.4	11.4	17.6	41.1	38.2	46.8	36.7	34.8
Депозити	—	—	—	—	—	7.0	17.2	30.4	34.9	39.3	40.2	19.8	48.8	31.6	23.8	37.7	32.3	36.3	34.4	41.9
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-9.2	-5.6	5.2	13.9	15.1	19.1	31.6	18.0	28.4	28.2	-5.1	16.0	36.4	20.5	24.2

Як, на Вашу думку, зміняться нижчезазначені показники домогосподарств у Вашому банку протягом наступних 12 місяців?

Кредитний портфель	—	—	—	—	—	-44.2	-40.3	-31.6	-21.5	-3.6	6.4	26.3	-0.6	49.9	39.4	52.7	70.0	48.1	51.2	54.0
Депозити	—	—	—	—	—	11.1	29.9	23.8	32.4	36.6	13.9	31.7	41.7	31.1	41.0	46.1	46.2	42.0	41.5	48.1
Якість кредитного портфеля	—	—	—	—	—	-28.3	-11.0	18.1	28.4	14.4	1.8	8.8	31.7	25.3	17.5	24.1	28.7	34.3	28.6	21.8

II. Оцінки ризиків

Як змінилися ризики для Вашого банку протягом кварталу, що закінчився?

Кредитний ризик	-3.1	37.6	37.9	37.6	37.0	39.5	38.5	11.4	23.0	14.5	20.0	2.2	18.3	28.4	24.0	12.2	42.2	1.0	13.9	-5.8
Процентний ризик	11.1	38.3	19.4	37.0	25.0	24.3	27.9	1.5	0.1	-7.1	-18.1	-8.3	9.2	-20.0	-12.0	-27.8	-10.5	1.9	-12.5	18.1
Валютний ризик	14.1	64.3	44.4	60.5	46.0	41.2	15.0	-23.3	13.3	-2.8	-14.7	-10.7	22.2	24.0	-15.2	20.5	12.1	-4.6	1.3	22.0
Ризик ліквідності	16.1	38.1	31.6	2.6	19.5	34.7	7.6	-30.9	-17.3	-10.4	-5.7	-8.0	15.2	-30.3	2.8	-23.1	8.6	4.3	2.3	14.8
Операційний ризик	-1.1	-2.3	20.1	21.7	2.3	-0.1	11.6	11.6	10.1	3.9	10.9	10.2	16.3	14.6	33.5	3.6	13.0	0.6	-13.2	13.2

Як, за Вашими очікуваннями, зміняться ризики для Вашого банку протягом наступного кварталу?

Кредитний ризик	2.5	19.6	22.8	27.9	25.9	24.4	22.3	2.2	10.9	10.9	19.4	11.3	8.1	6.3	11.3	24.5	21.7	-7.9	14.5	-4.6
Процентний ризик	-5.0	15.6	13.5	8.0	16.9	25.1	18.5	-8.9	-8.4	-10.4	-1.0	-9.3	-9.1	-7.9	-11.6	-14.3	11.6	-14.3	13.8	18.1
Валютний ризик	5.7	42.3	-15.1	29.5	29.7	10.5	18.9	-2.0	-3.2	5.3	20.3	7.7	-3.6	-8.4	-9.3	23.9	14.5	-17.0	15.1	13.7
Ризик ліквідності	-3.6	13.4	-6.1	27.1	25.1	-3.9	19.4	9.0	-4.9	-8.4	-1.9	-4.9	-0.8	10.4	-2.0	-2.8	3.9	-2.1	18.0	16.4
Операційний ризик	-6.0	-6.8	-7.4	0.3	-4.5	6.6	9.2	10.3	18.0	18.1	17.0	8.7	8.3	12.1	28.9	12.9	12.7	12.3	-0.2	-13.6

III. Кредитування корпоративного сектору

Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити корпоративному сектору протягом кварталу, що закінчився?

У цілому	11.3	50.0	56.0	47.1	47.3	42.7	30.2	3.1	16.9	-0.9	7.1	0.0	2.0	33.4	-2.2	-1.9	17.4	3.7	-1.1	12.1
Кредити МСП	0.8	48.2	55.5	45.5	46.4	40.6	25.2	8.5	4.2	-3.9	-1.8	-9.5	-1.1	16.5	-5.1	13.5	1.4	-8.6	-12.2	-8.5
Кредити великим підприємствам	13.2	39.2	30.2	38.5	35.6	40.4	34.3	7.3	22.2	11.0	12.2	10.7	3.9	35.9	1.9	1.2	17.5	5.3	-1.0	14.2
Короткострокові кредити	4.6	45.3	33.5	41.6	43.3	37.4	26.4	1.3	15.5	-3.6	5.8	7.4	-0.1	21.7	-3.9	-2.6	16.8	-2.1	-3.1	3.1
Довгострокові кредити	18.1	51.8	41.2	42.7	38.9	50.8	37.2	19.7	30.1	16.5	4.1	2.0	3.5	38.2	6.1	11.6	20.2	4.9	1.2	12.5
Кредити в нац. валюті	5.4	43.7	37.9	41.7	44.0	38.4	27.2	2.2	3.8	-9.0	-2.9	-1.3	-0.4	17.3	-3.8	-2.6	16.7	-3.0	0.3	6.0
Кредити в іноземній валюті	17.0	52.8	47.0	51.7	52.0	56.8	44.3	21.9	22.5	39.6	8.1	12.0	4.5	32.9	6.8	13.3	20.7	-0.7	-0.7	6.6

	Баланс відповідей, %																			
	2013			2014			2015			2016			2017			2018				
	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.	I кв.	II кв.	III кв.
Довгострокові кредити	5.4	-5.9	8.4	-4.5	0.8	9.5	0.6	6.7	0.9	20.0	10.2	2.0	9.5	28.4	34.0	27.6	20.1	25.6	6.5	7.4
Кредити в національній валюті	26.5	16.7	13.4	14.1	13.7	24.2	10.4	8.5	22.1	48.0	33.4	29.8	33.9	40.8	41.1	39.4	33.1	37.5	21.7	18.1
Кредити в іноземній валюті	-4.6	-17.8	-3.7	-29.5	-14.2	-8.7	-29.7	-36.9	-8.2	-11.9	-1.1	-1.8	-3.0	11.0	16.2	19.1	-2.2	14.8	4.1	1.8
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у корпоративному секторі протягом кварталу, що закінчився?																				
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13.5	15.5	10.6	16.5	1.0	11.4	11.0	6.6	5.0
МСП	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-4.1	-2.1	-4.9	10.0	-10.8	-10.9	-10.6	-2.5	-11.1
Великі підприємства	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25.7	22.5	23.8	28.1	19.2	10.5	23.5	21.9
IV. Кредитування домогосподарств																				
Як змінилися стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																				
Іпотечні кредити	-0.8	39.2	22.4	12.6	32.3	25.6	19.0	0.9	-13.4	0.2	-0.5	0.1	-20.5	-7.0	-6.7	-6.9	-27.6	-3.1	-9.5	0.1
Споживчі кредити	-4.9	53.3	30.3	34.4	39.6	39.7	19.0	-6.4	-24.5	-8.1	-10.8	-17.4	-4.6	-24.3	-13.5	17.6	-26.4	-4.4	-16.6	9.8
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну стандартів схвалення заявок на кредити фізичним особам протягом кварталу, що закінчився?																				
Вартість ресурсів та балансові обмеження	—	—	—	—	—	22.9	35.7	6.2	5.0	—	-7.4	-8.2	-4.4	-9.2	-4.2	-22.5	-19.5	-1.5	-0.8	0.0
Конкуренція з іншими банками	—	—	—	—	—	-2.2	0.8	-2.2	-15.0	—	-9.8	-19.9	-29.1	-10.6	-10.3	-15.5	-17.3	-33.4	-22.0	-10.5
Конкуренція з небанківськими установами	—	—	—	—	—	0.7	-3.5	0.0	-9.4	—	0.0	0.0	-4.9	-0.3	-3.7	-4.0	-4.1	-18.0	0.3	0.0
Очікування загальної економічної активності	—	—	—	—	—	41.8	36.0	16.3	-12.7	—	-13.7	-17.4	-1.2	-16.8	-4.7	-12.2	-13.1	-14.7	-7.5	-5.4
Інфляційні очікування	—	—	—	—	—	46.2	37.1	19.5	-3.5	—	-6.7	-8.2	2.2	-0.1	-1.9	-6.0	-3.9	-8.6	-2.0	-1.6
Курсові очікування	—	—	—	—	—	44.0	29.7	13.7	-2.0	—	-3.3	-5.0	2.8	0.1	0.4	-6.0	-2.0	0.1	0.7	1.1
Очікування ринку нерухомості	—	—	—	—	—	33.1	20.5	15.5	-10.1	—	-2.9	-2.5	0.1	-3.9	-4.0	-1.9	0.0	-4.5	-1.9	-0.2
Очікування платоспроможності споживачів	—	—	—	—	—	48.7	46.3	24.8	-8.6	—	-8.1	-9.5	-3.0	-5.8	-7.8	-2.9	-14.1	6.4	2.1	-4.4
Як, на Вашу думку, зміняться стандарти схвалення заявок на кредити домогосподарствам протягом наступного кварталу?																				
Іпотечні кредити	8.7	19.5	8.6	14.6	25.4	17.1	-6.6	-13.9	-11.5	-2.2	-3.3	12.3	-5.7	4.1	-5.2	-12.3	-9.5	-4.0	-5.1	-3.4
Споживчі кредити	-6.0	33.0	8.5	13.9	33.1	21.9	-6.7	-11.2	-5.6	-19.7	-18.1	-18.3	-13.9	-31.5	-10.8	-8.3	-24.9	-23.3	-12.8	8.0
Як змінився рівень схвалення заявок на кредити домогосподарствам у кварталі, що закінчився?																				
Іпотечні кредити	-1.9	-35.1	-16.9	-5.6	-41.0	-10.8	-14.9	-3.3	15.0	-0.1	0.0	14.4	21.7	7.3	7.3	6.8	28.4	3.8	2.5	2.2
Споживчі кредити	-4.1	-59.2	-41.3	-22.3	-45.3	-28.2	-15.4	11.6	28.7	-2.0	10.2	19.3	6.0	21.8	23.9	7.3	35.7	16.1	14.7	12.2
Як змінилися цінові та нецінові умови надання кредитів домогосподарствам протягом кварталу, що закінчився?																				
<i>Іпотечні кредити</i>																				
Відсоткові ставки за кредитами	-1.0	25.8	16.7	9.5	9.0	19.5	38.0	12.2	-3.9	-2.5	-13.8	-2.6	-24.8	9.3	-7.5	-13.4	-28.0	-3.5	-3.5	4.3
Заставні вимоги	9.9	10.6	11.1	4.0	13.2	6.9	4.5	0.8	0.4	0.1	-0.5	0.0	0.0	-2.3	19.8	0.1	-24.4	3.2	-17.2	-1.8
Строк кредиту	-3.2	2.5	3.4	3.5	0.8	1.7	8.9	0.4	0.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	0.0	0.0	-0.1	0.4	0.3	0.0	0.0
Зміни непроцентних платежів	6.3	1.9	2.9	2.3	0.9	3.6	-1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.2	0.0	3.1
Співвідношення суми кредиту до вартості іпотечної застави (LTV)	-1.3	7.5	6.1	6.3	12.5	6.0	2.4	0.4	0.2	0.4	-0.5	-4.1	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	-0.3	-1.7	-0.6
<i>Споживчі кредити</i>																				
Процентні ставки за кредитами	-8.3	21.5	20.3	32.1	14.4	36.6	46.1	3.5	-15.7	-6.0	-6.3	-4.7	-12.8	-29.0	-20.9	-21.1	-28.5	-13.7	-13.2	-2.3
Заставні вимоги	0.6	4.5	5.6	4.5	15.5	6.9	5.1	-0.8	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-2.2	-17.9	-6.9	-2.8	13.5
Строк кредиту	-7.5	5.3	3.2	6.0	5.0	0.5	4.9	-0.1	-2.5	-2.7	-14.2	-9.7	-14.0	-6.5	-7.7	-3.1	-3.5	-12.5	-8.3	-32.8
Зміни непроцентних платежів	2.4	3.9	6.1	6.1	13.1	10.0	11.1	6.0	-3.8	3.0	-2.9	0.8	-3.1	-3.0	-1.1	-5.4	-3.7	-5.2	-1.5	-9.7
Розмір кредиту	-5.5	23.3	23.9	8.5	20.5	18.0	7.3	2.6	-11.3	-15.4	-15.6	-24.3	-11.4	-9.3	-18.3	-22.4	-9.1	-19.5	-35.9	3.8
Як змінився попит домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився, без урахування сезонних змін?																				
Іпотечні кредити	-5.4	-29.7	-31.3	-29.3	-34.3	-23.7	-6.1	-5.2	2.8	-0.4	14.3	16.9	24.7	15.3	42.8	37.4	32.4	25.2	32.7	10.5
Споживчі кредити	18.9	-6.8	-39.5	-17.8	-37.0	-36.1	-9.0	7.7	23.6	20.2	25.7	15.3	22.4	21.7	45.7	4.6	35.0	40.1	46.7	7.4
Як нижчезазначені фактори вплинули на зміну попиту домогосподарств на кредити у кварталі, що закінчився?																				
<i>Іпотечні кредити</i>																				
Зміна відсоткових ставок	0.3	-22.1	-26.4	-5.0	-11.5	-5.7	-15.8	-11.2	-9.7	0.0	11.2	2.8	24.8	24.5	10.5	14.3	32.1	3.6	3.7	0.3
Перспективи розвитку ринку нерухомості	-8.5	-15.1	-4.0	-39.8	-16.0	-11.1	-12.7	-4.2	0.4	0.0	0.5	2.7	3.0	12.4	15.2	15.4	5.1	7.4	12.9	12.7
Споживчі настрої	-14.3	-24.1	-25.2	-38.1	-13.0	-38.4	-14.1	-10.0	-0.8	-13.0	0.4	2.7	2.8	6.0	8.9	8.4	7.8	6.8	8.8	0.1
Заощадження домогосподарств	9.6	-13.4	-41.2	9.4	-2.5	-22.6	1.1	-10.0	-0.2	-12.5	-2.9	0.1	3.1	5.3	7.6	3.2	3.6	6.9	7.0	3.9
Кредити від інших банків	8.2	5.7	-0.8	-2.8	-2.7	-3.5	1.2	1.4	0.7	0.1	0.0	2.5	0.4	9.0	0.9	2.7	-3.4	1.3	-2.4	0.0
<i>Споживчі кредити</i>																				
Зміна процентних ставок	17.6	-18.8	-34.6	-8.9	-14.5	-28.6	-18.9	-7.9	2.7	-7.1	8.9	5.0	9.0	24.0	24.9	25.8	38.1	9.3	24.3	2.3
Споживчі настрої	5.4	-22.8	-58.5	-28.8	-20.5	-19.1	-27.5	-4.5	8.1	12.2	8.7	13.8	19.1	13.4	27.2	24.3	16.2	31.0	22.7	19.4
Витрати на товари тривалого вжитку	8.9	-2.4	-12.6	-26.5	-19.1	6.8	-5.2	7.4	15.5	23.6	13.1	1.5	12.9	19.2	17.5	10.5	12.1	31.6	14.1	9.6
Купівля іноземної валюти	0.8	18.3	-18.5	-23.5	-4.9	5.9	1.1	4.4	7.8	10.9	8.4	3.3	-2.5	2.0	9.2	-0.9	-0.9	13.4	5.0	0.5
Заощадження домогосподарств	9.1	-3.1	-44.2	-25.2	-3.6	-26.0	-1.4	-10.1	2.8	3.6	3.7	1.5	18.9	6.4	5.8	4.6	-0.3	32.1	22.4	1.9
Кредити від інших банків	-6.6	8.8	0.7	-7.9	1.5	-3.0	-1.0	-4.5	5.9	0.0	0.2	1.1	2.5	11.7	-1.6	-9.2	-1.4	-9.4	29.1	12.0
Як, на Вашу думку, зміниться попит домогосподарств на кредити в наступному кварталі, без урахування сезонних змін?																				
Іпотечні кредити	11.2	-23.0	12.9	-19.6	-12.1	4.1	0.3	-2.5	0.0	10.9	6.5	3.9	7.9	30.0	34.6	14.9	34.3	27.9	1.6	4.0
Споживчі кредити	21.4	-15.8	24.0	-3.3	5.4	1.3	4.5	17.5	-0.5	21.1	31.4	25.4	23.2	44.2	52.9	39.3	32.0	40.3	24.2	14.0
Яким, на Вашу думку, було боргове навантаження у секторі домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?																				
У цілому	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.9	0.1	-1.0	6.3	6.0	9.0	21.1

Інформація про Опитування

Опитування про умови банківського кредитування в Україні – це аналітичний звіт за результатами анкетування банків, яке щокварталу проводить Національний банк України. Мета опитування – поглибити розуміння стану й тенденцій розвитку кредитного ринку Національним банком України та учасниками банківського сектору. Звіт містить узагальнені оцінки і прогнози змін стандартів та умов кредитування корпоративного сектору і домогосподарств, змін кредитного попиту тощо.

У звіті подано оцінку стану банківського кредитного ринку у III кварталі 2018 року та очікувань на IV квартал 2018 року. Опитування проводилося з 20 вересня до 10 жовтня 2018 року серед кредитних менеджерів 63 банків. Відповіді надали всі респонденти, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 98%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками та прогнозами Національного банку України.

Із цим аналітичним звітом, даними анкет та додатковою інформацією про опитування можна ознайомитися на сторінках офіційного Інтернет-представництва Національного банку України за посиланням:

https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=20231434

Наступне опитування про умови банківського кредитування, що стосуватиметься очікувань на I квартал 2019 року, буде опубліковано в січні 2019 року.

Відповіді респондентів подано на консолідованій основі як баланс відповідей. Його можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про “збільшення” певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про “зменшення” цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні $\pm 100\%$. Позитивний баланс означає, що респонденти в цілому оцінюють, що показник збільшився/посилився порівняно з попереднім кварталом або очікують, що він зросте/посилиться в наступному кварталі. Детальні пояснення методології наведено в додатку до цього звіту.